СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LVI. Ч. 299. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ПЯТНИЦЯ, 24-го ГРУДНЯ 1948. — No. 299. JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, DECEMBER 24, 1948. VOL. LVI.

ТРИ ЦЕНТИ в Зл. Д. Америки; ПЯТЬ ЦЕНТІВ Закордоном. — Тел. „Свободи": BErgen { 4-0807 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 — THREE CENTS in the United States; FIVE CENTS Elsewhere

ПЕРЕДБАЧУЮТЬ БІЛЬШЕ ПОСТАЧАННЯ МЯСА ПО НОВІМ РОЦІ

Ню Йорк, 22 грудня. — Припаси й постачання мяса збільшаться в 1949 р. і тому прийде до подешевіння його ціни на весну наступного року. Це станеться внаслідок багатшого збору кукурудзи й інших продуктів для годівлі худоби в біжучому році. Доріжня мяса впродовж двох останніх років прийшла тому, що фармері в 1947 р. мали невистачальний збір кукурудзи й тому мусіли зменшити кількість худоби на заріз. Оці помічення й передбачування подають у своєму звіті д-р Джуліус і пані Едит Гірш, економічні експерти. Їх звіт опертий на цифрах, призбираних департаментом рільництва. Передбачене подешевіння мяса називають згадані економічні експерти різдвяним дарунком фармерів для американської хазяйки.

ПІДВИШКА ПЛАТНІ ДЛЯ ПРЕЗИДЕНТА ТЕЖ ЗАПОВІДЬ СВЯТОЧНОГО. ДАРУНКУ.

Вашингтон. — В парі зі змаганням підвишки платні для високих урядовців появилося змагання дати підвишку платні президентові, але вже з початком Нового Року. Сенатська підкомісія Цивільної Служби прийняла одноголосно обопартійний законопроєкт, щоб піднести платню президента з теперішніх $75,000 до $100,000. Крім того прийшов би додаток на видатки, вільний від податку, у висоті $50,000. Теж пропонують підвишку платні віцепрезидента та предсідника палати репрезентантів з $20,000 до $30,000 річно і по $10,000 на видатки. Крім того прийшла б ще підвишка для державних секретарів (міністрів) з $15,000 до $25,000 річно, а теж і інших високих урядовців. Загальний кошт підвишки виносив би $1,719,973 річно. Законопроєкт має бути внесений негайно після відкриття конгресу так, щоб президент дістав підвишку негайно після обняття уряду на нову каденцію 20 січня 1949 р.

СЕЙР НАЗИВАЄ КРАДІЖ ДОКУМЕНТІВ БЕЗМЕЖНИМ ЗЛОЧИНОМ.

Ню Йорк. — Франсис Сейр, асистент секретаря стейту в 1937-1938 рр., склав свідоцтво перед федеральною судейською великою лавою, мабуть в справі обвинуваченого Алджера Гіса, якого підозрівають у викраденні документів з департаменту стейту для передачі совєтським шпигам. Після свідоцтва Сейр сказав кореспондентам, що він вважає крадіж документів за „злочин необмежених розмірів".

У справі Лоренса Доґана, який згинув у Ню Йорку внаслідок скоку з 16 поверха, Федеральне Бюро Інвестигацій прийшло до висновку, що нема причини підозрівати, наче б його хтось замордував. Теж імя небіжчика очищено від подозрінь, наче б він брав участь у шпигунстві. Його вважали за ворога большевизму.

ЮНІЯ ПРИЗНАЧУЄ МІЛЬЙОН НА БОРОТЬБУ Й ОРГАНІЗАЦІЮ.

Ню Йорк. — Кравецька юнія Амалґамейтед Клотинґ Воркерс виасиґнувала $1,000,000 „на початок" для переведення організації крамничних клерків і продавців у Ню Йорку й околиці до своєї юнії. Кравецька юнія дістала доручення пебебрати крамничних наємців з їхньої юнії, над якою здобули контролю комуністи. Тому, що проти наміру кравецької юнії проявилася опозиція серед прихильників крамничної юнії, приходить між обома юніями до боротьби. У практиці вийде, що гроші, призначені кравецькою юнією на організацію, будуть ужиті на боротьбу проти давнішої юнії.

ПРЕЗИДЕНТ УРЯДУЄ В КАНЗАС СИТІ, ВІЦЕПРЕЗИДЕНТ У БЕРЛІНІ.

Президент Труман, виїхав на Різдвяні Свята до рідного дому в Індепенденс у стейті Мизуре. Він відкрив своє бюро для полагоджування пильних урядових справ в одному з готелів у недалеко положеному місті Канзас Ситі. Подорож літаком з Вашингтону тривала довше з причини вітрів. Разом з президентом приїхав секретар Чарлс Рос. Окремим літаком приїхали до Канзас Ситі кореспонденти.

Віцепрезидент Албен Барклі, відлетів літаком до Німеччини, щоб перевести Різдво серед американських вояків, які постачають харчі для населення Берліну. Перед виїздом Барклі візвав американців складати дари на різдвяні подарунки для німецьких дітей.

Міжтим у Вашингтоні йдуть приготування до інавгурації президента в дні 20 січня. Має бути збудована степениця коштом $100,000, а на параду призначили $250,000. Крім того буде інавгураційний баль, якого кошти не означені.

СУПЕРЕЧНІ ПОГЛЯДИ НА НОВИЙ ІМІГРАЦІЙНИЙ ЗАКОН.

Підчас прилюдного форуму, уладженого на радіостації щоденником Ню Йорк Таймс в середу 22 грудня, виявлено такі погляди на новий іміграційний закон, який допускає 205,000 скитальників: Едвард Корсі, стейтовий комісар промислу, твердив, що теперішній закон невиконний, бо стримує приїзд робітників, яких Америка дуже потребує, отже треба закон змінити, щоб допустити негайно скитальників у великому числі. Конгресмен Ед. Ґоссет, який приготовляє зміни в теперішньому законі вже після Нового Року, каже, що закон є справедливий та виконний і що це не є в інтересі Америкв допустити скитальників, які „є найменше бажані й найменше на це заслуговують". Він казав, що тепер нема в Америці мешкань і праці для всіх скитальників. Гарольд Фішбайн, колишній директор ІРО в Берліні, казав, що Америка повинна впустити всіх, щоб здобути приязнь народів. Пол Ґріфіт, недавній командант Американського Леґіону, радив втримувати стелю на імігрантів. Всі промовці є знавцями відносин серед діпістів на еміґрації.

Затримали фонди з ЕКА для Нідерляндської Індії

Вашингтон, 22-го грудня. — Адміністрація Економічної Кооперації за згодою департаменту стейту стримала дальше постачання допомоги на підставі Пляну Маршала для Індонезії (Нідерляндської Східної Індії), доки не прийде вияснення положення в тій околиці. Стримання не відноситься до фондів для самої Голандії, тільки для її адміністрації в Індонезії, де голандський уряд почав офензиву проти місцевого уряду. Матеріяли, задатковані давніше, будуть заплачені, одначе Голандія не буде могти робити нових замовлень, доки не вияснится відношення голандського уряду до індонезького.

АМЕРИКАНСЬКІ КОРАБЛІ МАЮТЬ МІСЯЦЬ ЧАСУ НА ПЕРЕВІЗ МАТЕРІЯЛІВ ЕКА.

Вашингтон. — Адміністратор Економічної Кооперації, Пол Гофман, оприлюднив намір дати ще місяць часу американським кораблям для оферти на перевіз матеріялів з Америки й інших частин світу для европейських країн, обслугуваних за Пляном Маршала. Американські кораблі подали ціну вищу від інших корабельних підприємств і тому ЕКА послугується не американськими, а іншими кораблями при перевозі допомогових припасів.

ПОМЕР АВТОР „ГАРІЛЯДИ", СЕРГІЙ СИМОНОВ, В АРГЕНТИНІ.

Дня 6 листопада 1948 р. — як сповіщає „Наш Клич" з Буенос Айрес, помер інж. Гаріль, якого правдиве імя було Сергій Симонов. Він був свого роду філософом містиком, що все мрів про незалежну Україну і любов до свого народу вилляв у „Гаріляді" з 1933 і 1935 рр. Крім того писав поезії („В Долині Рож") і наукові розвідки. Народився в 1883 р. на Кавказі, походив із обмосковленої козацької родини, до Аргентини приїхав в 1925 і від тоді був незвичайно діяльним серед української громади. Положив великі заслуги для скликання Українського Національного Культурно - Освітнього Конгресу 2 листопада 1947 в Буенос Айрес. Українська Центральна Репрезентація, як екзекутива Конгресу іменувала його Почесним Радником за його заслуги. Симонов - Гаріль був урядовцем в міністерстві військових справ Аргентини, а перед смертю в Дирекції Еміграції й Етнічному Інституті. Старанням У. Ц. Р. відбулосяз асідання 11 листопада, на якому вшановано небіжчика окремим докладом про його життя. Тіло його поховано на цвинтарі Чакарита.

БЕЗПОСЕРЕДНЯ ЗАГРОЗА ДЕПОРТАЦІЇ З АНГЛІЇ 300 НЕСПОСІБНИХ ДО ПРАЦІ УКРАЇНЦІВ.

Керівник Українського Допомогового Бюра в Лондоні, сот. Богдан Панчук, повідомляє каблеграмою, що 300 бувшим українським воякам, перевезеним до Англії з відомого табору в Ріміні, та яких з будьяких причин не прийнято до праці, безпосередньо загрожує примусова депортація, що мала б наступити ще до кінця цього року. Українські представництва роблять всі можливі заходи, щоби не допустити до здійснення цеї загрози.

АМЕРИКА МАЄ ДОВІРЯ СЕРЕД ЧУЖИННИХ НАЦІЙ, КАЖЕ ДОЛЕС.

Повний звіт з діяльности Асамблеї Обєднаних Держав в Парижі передав по радіо Джан Фостер Долес, голова американської делегації до О. Д. Він назвав останні збори Асамблеї видатними. Головну увагу клав він на те, що небезпека війни зменшилася після нарад Асамблеї. Значучим, на його думку, було відкинення совєтського пляну загального розброєння всіми делегатами, за винятком совєтського блоку. Малі нації дуже побивалися за те, щоб дати більшу силу Злученим Державам в надії, що посилення З. Д. А. буде забезпекою їхньої свободи. З різних ухвал Долес кладе на першому місці прийняття Загальної Декларації Прав Людини на першому місці, а потім прийняття конвенції (договору) в справі народовбивства.

Домагаються резиґнації Чіянг-Кай-Шека

Нанкінг, 23. грудня. — З авторитетних джерел тут повідомлено, що один або двох міністрів без портфелю в новому китайському уряді Сун Фо, звернулися особисто до маршала Чіянг-Кай-Шека, пропонуючи йому зрезиґнувати з посту президента та головнокомандуючого і тим самим створити передумови для мирних переговорів з перемагаючими комуністами. З тих самих поінформованих джерел заявляють, що Чіянг-Кай-Шек ані не думає про свою резиґнацію і взагалі про переговори з комуністами. Рівночасно стверджується, що він сильно держить владу в своїх руках, що має теж рішальний вплив на цілу політику уряду. Події на фронтах розвиваються дальше в некористь уряду.

УКРАЇНЦІ В НЮ ГЕВЕН СВЯТКУВАТИМУТЬ РІЗДВО НОВОГО СТИЛЮ.

„Ню Гевен Реджістер" з 19. грудня у великій на цілу третю сторінку статті про різдвяні звичаї, віддає багато місця власне українським звичаям, стверджуючи рівночасно, що в цьому році українці в Ню Гевен вперше обходитимуть Різдво 25-го грудня нового стилю, але з усіми своїми стародавними традиціями. В статті називається українську католицьку церкву св. Михайла та її пароха, о. Антона Борсу.

ЗАПОВІДАЮТЬ ВИСТУП УКРАЇНСЬКИХ БАНДУРИСТІВ В АМЕРИЦІ І КАНАДІ.

Винипеґ, 19. грудня. — Місцева „Фрі Пресс" у вчорашньому виданні помістила фотографію з фільму про українських бандуристів на скитальщині, заповідаючи їх приїзд до Злучених Держав та сподівані концертові виступи в Америці і Канаді. Фотографію взято з короткометражного фільму про бандуристів, накрученому Богданом Солюком в таборі скитальників в Авґсбурзі та висвітлену в залі Просвіти у Винипеґу.

ІНТЕРВЕНЦІЯ У. К. К. У ВАШИНГТОНІ В СПРАВІ УКРАЇНЦІВ В КИТАЮ

В середу, дня 22-го грудня, голова Українського Конгресового Комітету, Степан Шумейко, інтервенював в державному департаменті у Вашингтоні в справі допомоги українській колонії на Далекому Сході. Як уже повідомлено у вчорашньому виданні „Свободи", українська колонія в Північному Китаю опинилася в загрозливому положенні, у зв'язку з останніми перемогами комуністичних військ та звернулася до УККомітету і ПАУКонференції, прохаючи відповідної інтервенції у Вашингтоні. Йшлося про те, щоби державний департамент у Вашингтоні уповноважнив американську місію в Китаю включити українців в загальний американський евакуаційний плян. Уповноважнений далеко - східніми справами в державному департаменті, Мр. Давсон, поставився дуже прихильно до українського прохання та запевнив представника УККомітету, що він негайно звернеться каблеграмою до американської місії в Шангаю, рекомендуючи їй тамошніх українців.

„ГОМІН УКРАЇНИ" — НОВИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ЧАСОПИС В КАНАДІ.

З днем 15-го грудня почав появлятися в Торонто в Канаді новий двотижневик „Гомін України". Як відповідальний за видавництво там названий п. С. В. Фроляк, а як головний редактор — п. М. І. Сосновський. Перше число цего часопису дбайливо зредаговане і має 8 сторінок друку звичайного формату. В програмовій статті „До читачів" редакція ставить собі за завдання „бути духовим лучником між українським народом та його еміграцією", давати більші інформації про Україну та українську визвольну боротьбу і „вирівняти відсталість еміграції від життя і боротьби нашого народу та знову її зв'язати тісним органічним і ідейним вузлом з братами і сестрами, що залишились на українських землях".

ПОПИТ НА НІМЕЦЬКИХ НАЦІСТІВ ТЕЖ В ЮГОСЛАВІЇ.

Штуттґарт, Німеччина, 23-го грудня. — На підставі достовірних інформацій стверджено, що тоді, як західні союзники судять і карають німецьких нацистичних воєнних злочинців без огляду на їх кваліфікації і спосібності, в Совєтському Союзі тим же самим нацистам віддають важливі пости в поліції, армії та воєнній індустрії. Тепер виявляється, що попит на націстських спеціялістів існує теж в комуністичній Югославії. Звільнені з югославського полону бувші німецькі вояки стверджують, що Тіто пропонує відповідальні пости і добру винагороду бувшим німецьким ґештапівцям та іншим „фахівцям".

ПОВІСИЛИ ЯПОНСЬКИХ ВОЄННИХ ЗЛОЧИНЦІВ

Токіо, 23 грудня. — Сьогодні вранці виконано виданий міжнародним військовим трибуналом вирок смерти на сімох головних японських воєнних злочинців. Їх повішено двома групами в тюрмі Суґамо на передмістю Токіо. Бюро публичної інформації при головній квартирі ген. МакАртура сьогодні в год. 1-ій вночі видало такий офіціяльний комунікат: „Між годиною 12:01 і 12:35 рано 23-го грудня, всі сім воєнні злочинці, засуджені міжнародним військовим трибуналом на Далекому Сході, були повішені". Дещо пізніше подано подробиці виконання вироку смерти. Між повішеними були: бувший премієр Кокі Гірота, ген. Кенджі Доіґара, якого всіляко називали: „Тигром", „Терором", „Лоренсом Манджурії" і т. п.; ген. Іване Мутсуї; ген. Акіра Муто; бувший міністер війни Сеішіро Ітаґакі та ген. Гітаро Кімура. Усім їм в найбільшому і найдовшому в історії судовому процесі доказано безліч воєнних злочинів, злочинів проти людства та проти міжнародного закону. Свідками при виконанні вироку смерти були представники окупаційних потуг, лікарі та тюремний персонал. Про час виконання вироку смерти засуджених повідомлено два годині наперед і кожний з них мав останню розмову з будійським духовником, який опісля та разом з католицьким священиком супроваджав їх на стричок. Усі вони, повішені двома групами, 4-ох в першій і 3-ох в другій, пішли на шибеницю власними силами і згинули мовчки. Перед повішенням їх всіх ще раз зідентифіковано. Тоджо залишив два завіщання, один для родини і один „для світу". Своїй жінці він просив передати теж його окуляри і штучні зуби. Виконання вироку смерти відбулося в найбільшій таємниці і там не було ані одного кореспондента. Недовго після того тіла повішених вивезено до крематорії в Йокогама, де вони будуть спалені, а їх попіл буде розсіяний так, що й найменшого сліду по них не залишиться подібно, як це зроблено з повішеними німецькими воєнними злочинцями. Виконання вироку смерти зробило велике враження на японців, хоча всі того сподівалися. Японська преса підхопила пропозицію ген. МекАртура і закликає всіх до одного дня молитви за мир.

ДОМАГАЮТЬСЯ ПРИПИНЕННЯ ВОЄННИХ ДІЙ В ІНДОНЕЗІЇ.

Париж, 23 грудня. — На вчорашньому засіданні Ради Безпеки три країни: Злучені Держави, Колюмбія і Сирія внесли резолюцію, домагаючись негайного припинення воєнних дій в Індонезії та повороту на позиції, з яких голандська атака зачалася.

ЗАПОВІДАЮТЬ ПЕРЕГОВОРИ В СПРАВІ АВСТРІЇ

Лондон, 23 грудня. — Після позитивної відповіді чотирьох великодержав на прохання австрійського уряду щодо продовжування розмов в справі мирового договору, речник британського уряду сьогодні заповів, що ці розмови почнуться вже в січні.

БОЛЬШЕВИЦЬКА П'ЯТА КОЛОНА РУЇНУЄ ФРАНЦІЮ.

Париж, 23 грудня. — На підставі дбайливої статистики виказано, що страйки та саботажі у Франції, організовані і виконувані комуністичною п'ятою колоною, коштують цій країні приблизно 25,000,000,000 франків, що є рівновартісне 96,153,800 долярів. В наслідок цих страйків і саботажів Франція втратила около 12% цілої допомоги, яку їй на 1948 і 1949 роки признано з пляну Маршала.

ТРИ-ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ БЕРЛІНА ПРОБОЮ ДЛЯ ЗАХІДНЬОЇ НІМЕЧЧИНИ.

Франкфурт над Майном, 23 грудня. — Тількищо встановлена спільна Командатура західних секторів Берліна на три-державній базі вже почала виконувати свої функції. З американського боку стверджується, що ця практика три-державного управління в Берліні, служитиме пробою для подібного режиму теж і для західних зон Німеччини.

ГРЕЦЬКІ ПАРТИЗАНИ АТАКУЮТЬ В МАКЕДОНІЇ.

Атени, 23 грудня. — Тоді як грецька армія зайнята боротьбою проти груп большевицьких партизанів на Пелопонезі, нагло прийшло повідомлення, що большевики почали знову свою атаку в Македонії, в безпосередньому віддаленні від югославського кордону. Около 2,000 партизанів мали заатакувати в Македонії промисловий центр Едесса та місцевість Набусса. З урядового повідомлення виходило б, що атаку відбито.

ФРАНЦУЗЬКИЙ СУД ВИПРАВДАВ МІНІСТРА З ВІШІ.

Париж, 23 грудня. — Французький Верховний Суд виправдав вчора від закидів зради бувшого міністра внутрішніх справ при уряді у Віші під час німецької окупації, Марселя Пейрутона. Суд прийняв як достаточний доказ його ворожого наставлення до німців та уряду у Віші факт, що Пейрутон грав важливу ролю в арешті та вигнанні з Віші Пієрра Ляваля.

УРЯДИ СТУДІЮЮТЬ ДОГОВІР В СПРАВІ РУРЩИНИ.

Лондон, 23 грудня. — Досягнене два дні тому на шостидержавній конференції в Лондоні порозуміння щодо міжнародної контролі промислової продукції Рурщини передано негайно урядам заінтересованих країн, для розгляду та апробати. Сподіються, що порозуміння буде прийняте і відповідне рішення буде проголошене в перших днях нового року.

АЙСЛЕР ІМЕНОВАНИЙ ПРОФЕСОРОМ УНІВЕРСИТЕТУ В ЛЯЙПЦИГУ.

Берлін, 23 грудня. Гергарта Айслера, відомого большевика, депортованого з Америки, іменовано тепер професором університету в Ляйпцигу, в совєтській зоні Німеччини.

SVOBODA
UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сіті і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582.

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

КАРА ЗА ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ЛЮДСТВА

Дня 7 грудня, себто в часі, коли в Вашингтоні перебувала японська мирова місія, японський премієр і диктатор, Гідеко Тоджо, дав приказ японській летунській фльоті напасти на Перл Гарбор, американську пристань на Гавайських островах. Жертвою цього несподіваного налету і бомбардування впало понад 3,000 американських вояків та цивільних, поминаючи величезну шкоду, завдану американській фльоті, що втратила найкращі панцирники. Сім років пізніше, 23 грудня ц. р., цей самий Тоджо повис на шибениці в Токіо, столиці Японії, разом зі шістьома іншими воєнними лордами, що їх Міжнародній Суд для Далекого Сходу визнав винними в поповнюванні найстрашніших злочинів на американських полонених на Филипінах, чи деінде. В акті обвинувачення читаємо про вимордування 200,000 китайського населення впродовж шістьох тижнів в Нанкінгу, заморовання голодом воєнних полонених в Голандській Східній Індії й т. п. Суд мав до розгляду безліч таких нелюдських актів, а підсудні не могли їх заперечити, бо на це були докази. Вони тільки виправдували себе тим, що це була війна.

Розправа виявила, що підсудні були тими, що змагали до війни і до неї довгими роками приготовлялись та її спровокували, будучи в спілці з Гітлером та Мусоліні. Як Німеччина Гітлера, а Італія Мусоліні, так і Японія Тоджа змагала поширити свій "життєвий простір" шляхом агресії, грабування чужих земель, поневолювання та винищування чужих народів. З цеї "трійки" вдалося поставити перед Міжнародній Трибунал тільки одного Тоджа. Правда, цей теж намагався відібрати собі життя і так уникнути ганьби повішення. Одначе, це йому не вдалось.

Не знаємо покищо правдивого відношення японського народу до цеї кари, яку собі повішені безсумнівно заслужили. Бідний рікша, на запит американського кореспондента, що думає про повішених, відповів, що не тільки вони одні винуваті. Будійський жрець, що перебував зі засудженими, заявив по їх повішенні, що вони пішли на смерть в такому чистому стані, що рівняється самому Будді. Знов В. Б. Діл, бувший предсідник Американської правної оборони, призначеної для оборони Тоджа та інших, пише в Ню Йорк Таймс з 19 грудня, що ще в червні 1946 р. зрезиґнували шість американських адвокатів, призначених для оборони, бо оборона була неможлива. Пише, що японські адвокати взагалі не могли зрозуміти, за що властиво суддять. І не дивота, бож тут мається до діла з новою судовою процедурою і з таким судом, якого ще в історії не було. Це ж щойно в Потсдамі рішили Алянти, що воєнні злочинці мають бути поставлені під суд. До тих злочинців зараховано теж агресорів, як властивих спричинників війни, а далі й тих, що виконували нелюдські прикази влади.

Нам здається, що японський нарід зрозуміє, що Америка не шукає ніякої пімсти, а тільки помагає Японії позбутись мілітарної касти і февдальної системи, щоб стати вільною і демократичною країною. Присуд був виданий Міжнародним Трибуналом за злочини, за які давніше не потягали до відповідальности, але відтепер будуть. Треба надіятись, що японський нарід це зрозуміє, зате певно не розуміємо, чому не ставлять перед подібний трибунал теж кремлівських злочинців.

Усуспільнення медичної служби для оборони

З перемогою президента Трумана при виборах оживає його плян заведення медичної служби на суспільний лад, як це недавно переведено в Англії. Проти цього пляну підняли кампанію лікарі, призбируючи двомільйоновий фонд для вияснення свого становища, а лікарів підтримує Краєва Федерація Дрібних Бизнесовців, найбільша організація людей, які ведуть дрібні підприємства. Коли в попередньому конгресі внесено законопроєкт Вагнера - Морея - Дінджела в справі заведення обов'язкового медичного обезпечення, подібного до теперішнього суспільного обезпечення, Федерація Дрібних Бизнесовців внесла проти пляну спротив. У ньому було сказане, що пропозиція уряду в цій справі є дальшою спробою обмежити особисту свободу і спробою ввести в життя різні соціялістичні теорії для замотання уряду в бизнесові підприємства.

Одначе загально відома Комісія (Гувера) для Реорганізації Екзекутивної Ділянки Уряду вийшла минулого тижня з пригадкою введення суспільної медичної служби для оборонних цілей. Цю справу опрацювала підкомісія під проводом Фердинанда Еберстада й вона звернула на себе загальну увагу.

Звіт Еберстада вказує, що медична служба збройних сил є тільки одною проблемою всебічної оборони і що велетенська побудова Ради Краєвої Забезпеки мусить узяти під застанову медичну службу в кожному напрямку. Приклади на це такі: Рада Амуніції має медичні завдання в звязку з стратегічним призбиранням матеріялів та придбуванням їх до фабрик. Бюро Плянування Цивільної Оборони має свої медичні проблеми в звязку з радіологічною обороною, веденням війни при допомозі хемічних винаходів, з санітарним інженерством і загалом веденням війни незвичайними засобами.

Рада Краєвих Ресурсів Безпеки, у своїй відповідальности за координацію цивільної, промислової і військової мобілізації мусить мати на увазі медичну освіту, медичні досліди, медичну розвідчу службу, політику Поборової Служби, медичні й аптекарські постачання і найбільш уміле економічне використання людського медичного матеріялу.

Комісія, яка займається усуспільненням медицини для оборони, є познайомлена з критикою з використування лікарів підчас минулої війни й тому тепер кладе велику вагу на медичну службу при збройних силах. Комісія придержується здавна прийнятої філософії, що треба дати в першу чергу медичну обслугу тим людям, які присвячують своє життя для оборони рідної країни. Одначе в тотальній війні лікування ранених не буде вже головним завданням медичної служби. Головним завданням буде втримати здоровя вояків, які йдуть до бою. Тут треба мати на увазі не так лікування недужих, як втримання здоровя людей, які ще не захворіли. Це обіймає запобігання недугам, переводження санітарних заряджень, нагляд над належним харчуванням, досліди над харчами, досліди над втриманням при здоровю вояків, які опинилися в холодних околицях Арктиди або в підтропікальних околицях, при летунстві, при службі на субмаринах. Туди належать досліди над втриманням здоровя підчас масових вправ, або вправ, ведених на глобальні розміри модерними надзвичайними родами зброї.

Звіт комісії звертає увагу, що в минулому медичну службу при армії вважалося радше технічним засобом ніж професійною службою. Міжтим медичну службу не можна поставити на такій базі, на якій напр. постачається амуніцію або одяг, бо тут ідеться про втримання настрою, що його називають „моральним настроєм" чи просто „морелею". До такої „моралі" належить психологічний стан або цілої групи, коли вона має боротися або вже бореться.

Генеральний Лікар в минулій війні стояв так далеко від боєвих справ, що він не мав доступу до головної команди. Він нераз мусів переходити різні шляхи, в роді „підземних тунелів", заки добився зрозуміння різних медичних проблем в головній команді. У протиставленні до армії, Генеральний Лікар маринарки мав майже щодня безпосередній доступ до секретаря маринарки і начальника морських операцій. На підставі його досвідів комісія доручує тепер армії прийняти методи маринарки в справі участи Генерального Лікаря в нарадах команди.

Летунські сили не мають свого Генерального Лікаря, бо літаки є приділені до армії або маринарки й користуються їхніми засобами й шпиталями.

Комісія звернула увагу на необхідність поширення медичної служби у майбутній війні на все цивільне заселення, головно на шпитальний догляд. Це потрібне тому, що в найближчій війні цивільні люди будуть виставлені на таку саму небезпеку, як і вояки і тому втримання моралі серед них є так само потрібне як і моралі серед вояків. Питання, чи хвора та ранена людина має уніформ, чи його не має, зовсім не підходить під заставу комісії. Вона виходить з заложення, що медичну обслугу треба дати кожному і тому саме вже підчас миру треба людей призвичаїти до якихсь правил при медичній обслузі.

Комісія доручає потребу загальної шпитальної обслуги для кожного на таких підставах, як це діється тепер в армії або в маринарці. Треба наперед придумати цілу систему шпиталів і в цій цілі секретар оборони Джеймс Форестал вже настановив Дорадчий Медичний Виділ при секретаріяті оборони під головством Чарлса Проктора Купера, предсідника ради тростісів Пресвитеріянського Шпиталю в Ню Йорку. Коли підкомісія Еберстада докінчить свої пляни для усуспільнення медицини у підготові до війни, тоді вона оприлюднить їх для освідомлення загалу з завданнями на випадок необхідности.

С. Гординський.

За репрезентацію української культури

„Свобода" нещонедавно повідомляла про те, що до ЗДА вже прибула група експонатів заповіджених тут мистецької виставки. Коли і де відбудеться перша з них, докладно ще невідомо, хоч у цій справі було вже зговорення з чільним вашингтонським музеєм. Але такі умови показалися досить ілюзорними, бо організатори виставки до останньої хвилини не мали на руках потрібних творів і через те вже двічі треба було відкладати термін відкриття. Причини були не так транспортові, як загальна господарська дезорганізація Европи і несподіванки, що вона їх приносить. Так у Німеччині зміна валюти в літі цього року витворила такий стан, що багато мистців не могло просто привезти своїх творів на збірне місце, ані не могло зїхатися відповідне жюрі. Ці труднощі врешті переборено, хоч із значним спізненням. Проте, речі вже є на місці і тепер треба надіятися, що справи підуть нормальним ходом і організатори виставки не будуть мати труднощів.

Твори мистецтва, які якраз прийшли до Америки заходами филадельфійського ЗУАДК і виділеного ним окремо виставкового комітету з самих мистців, належать членам мюнхенської Української Спілки Образотворчих Мистців (УСОМ), тієї, яка має за собою вже ряд удатних мистецьких імпрез у Мюнхені та, зокрема, таких видань, як журнал „Українське Мистецтво". Що ту групу називаємо мюнхенською, не значить, що всі обєднані в ній мистці мешкають конечно в тому місті. Мюнхен є для них тільки осередком, і на це він уповні заслуговує своїми великими мистецькими традиціями: побіч Парижа і Риму він був одним з найбільших світових центрів мистецтва. Зокрема, Мюнхен має й українські мистецькі традиції, хоч і не надто старі. Тут довершили свою мистецьку освіту такі наші мистці, як перший ректор Київської Академії Мистецтв (заснованої в грудні 1947 р.) Олександер Мурашко, тут перебував довший час і геніяльний Юрій Нарбут, студіював Микола Івасюк, автор відомого популярного історичного малюнка „Вїзд Хмельницького до Києва". Переважно з молодої та середньої генерації, сучасні наші мистці в тому місті походять дослівно з усіх українських земель, від Холмщини до Кубані. (Звідсі така різноманітність тієї групи та, зокрема, її всеукраїнськість).

Твори мистців підібрано на виставку за принципом елітарним, тобто, вибрано речі найбільш характеристичні для даних мистців і найкращі, що вони їх мали до диспозиції в даний момент. Не треба забувати, що це речі всі без винятку повстали вже в повоєнні, еміграційні роки. Майже кожен з членів мюнхенського гуртка, не зважаючи на свої розмірно молоді роки і, неменш, на стату багатьох непродуктивних років війни, має вже в новому українському мистецтві своє імя. Все те мистці-фахівці, з солідною мистецькою освітою, які знають і вміють висловити те, що хочуть. Для прикладу згадати б, що Северин Борачок має за собою Краківську Академію Мистецтв і довгі роки студії у Парижі, М. Дмитренко і В. Кричевський (молодший) належали до педагогічного складу Київської Академії Мистецтв, в ній студіювали маляр М. Неділко і різьбар Б. Мухин. Григор Крук закінчив Академію Мистецтв у Берліні, Яків Гніздовський — у Дрездені, мистці Мороз і Луцик — чільні учні О. Новаківського, а М. Стефанович-Ольшанська — М. Холодного, всіж потому пройшли ще через Париж. Як бачимо, всі ті мистці дістали найкращу можливу в наших умовах мистецьку освіту. Так і їхня творчість відбиває різні впливи і напрямки, хоч звичайно, український елемент завжди переважає.

Хоч твори мистців мюнхенської групи, з огляду на свою скількість і якість, будуть безперечно хребтом виставки, до неї дуже цінні доповнення дадуть і інші мистецькі осередки. З Австрії є вже на місці різьби проф. Федора Ємця (брата відомого бандуриста), баталіста Леоніда Перфецького, Михайла Кміта і ін. Є й твори з Парижа, а зокрема, самозрозуміло, участь візьмуть також уже досить численні наші мистці з обох Америк: ЗДА, Канади, Аргентини, Венезуелі. Словом, буде з чого вибирати. Правда, можливо не всі ті мистці, яких беремо до уваги, будуть представлені на виставці, але це вже буде залежати від спеціяльних вимог американських аранжерів (директорів галерей тощо), які мають свої, нераз крайнє модерні мистецькі смаки. Не забуваймо, що недавно в галерії Коркоран у Вашингтоні з надісланих на виставку понад 1,000 творів американських мистців жюрі вибрало тільки... 19! Проте вже згори можна сказати, що твори наших мистців належать до високого рівня навіть у порівнянні з таким безмежно багатим мистецтвом, як мистецтво американське, хоч наших мистців — тільки кілька десятків.

Ще кілька слів про справи суто-організаційні. Виставка задумана як самооплатна, тобто, продаж експонатів повертав би кошти влаштування. Це єдина здорова основа організації такої імпрези. Українські мистці допомоги потребують, це факт, але передусім допомоги продуктивної. Таку допомогу отримали вони, наприклад, у формі матеріялу, потрібного для мистецької творчости, і це, власне, дало їм змогу створити неодин з тих творів, які прийшли на виставку. Зокрема хотілося б підкреслити той моральний і пропагандивний капітал, що його принесе така імпреза в Америці: вона матиме що сказати чужинцям про українську культуру, яка в їх очах, нікуди правди діти, перебуває десь на периферіях та задвірках культури світової; а, зокрема, багато зможе сказати і нашому загалові, в якому, знову ж нікуди правди діти, досі покутує почуття якоїсь меншвартности. Тимчасом, наші мистці творять на рівні свогочасних світових проблем мистецтва і їх полонять ті самі завдання. Тільки, треба сказати щиро, немає серед наших мистців тих формалістичних крайностей, що знаменують мистецтва народів багатих, які можуть собі мистцям дозволити гратися індивідуальними примхами, без огляду на осуд загалу. Словом, мистецтво наших мистців випливає з нашої загальної національної потреби, а не з бажання здивувати та

(Докінчення на стор. 3-тій)

ОЛЕКСІЙ АНДРІЄНКО. Всі права застережені.

ДРЕЗДЕН „СОВЄТСЬКИЙ"

(Будні совєтської окупації)

8)

Новий устав передбачав і нову форму покарання порушників цього уставу. Запроваджено так звану „жуківську" кару — на 10 діб людину садили під арешт на хліб і воду і, крім цього, що було найдошкульніше — низько обстригали. Стригли однаково й порушників — старшин.

Серед маси червоноармійців, та й офіцерства разом, у наслідок туги за рідними, дуже розвивалась пиятика. У крамницях военторгу горілку продавали по 45 марок за пляшку. У зв'язку з величезним поширенням пиятства, з наказу Головної Квартири Військової Округи, ціну на горілку підвищено відразу до 132 марок за пляшку. Проте, як убога червоноармійська маса, виходила і з цього скрутного становища, умудряючись діставати засоби й на підвищену вартість горілки, і все таки пити й пиячити, заливаючи непереможну тугу на чужині, — я загадаю пізніше, коли кількома словами змалюю матеріяльне становище червоного вояка взагалі, а зараз вертаюся знов до звинної, гадючої політики Пікка, який розпинався в плазуванні перед своїми московськими зверхниками.

В час, коли в окупаційній червоній армії ширився розклад, дезертирство, пошестю ходили венеричні хвороби, а назовні — лютував непогамований терор над мирним німецьким населенням, Пікк і всі його комуністичні підбрехачі галасували, що партія німецьких комуністів, нарешті, договорилася і знайшла спільну мову з СССР, тим часом, як ніяка інша німецька партія — ані християнсько-демократична, ані партія лібералів — на це ніяк не спромоглися — ніяк не могли знайти точки порозуміння з завойовником, щоб дати мирному населенню вільно зідхнути від розгулу терору..

До речі, про венеричні захворювання серед червоної армії. Ці хвороби почали так загрозливо поширюватись, що біля Берліну і в місті Драйбурґ, близько від Хемніцу, закладено було особливі, так звані „венеричні", табори, бо на совєтській зоні виявилось хворих на венеричні недуги понад 25,000 чоловіка червоного воящта, і це число безнастанно зростало. По дорзі на Хемніц є так званий венеричний шпиталь. Власне, це — окремий табір, щось подібне до звичайного концентраку, обгородженого на 2,5—3 метри заввишки дротяною огорожею, з електричною проводкою в ній. На парадному вході до табору гордо маяли прапори всіх союзних братерських республік, хизувались кількаметрові портрети вождів світового пролетаріяту, насамперед, звичайно, Сталіна, Молотова та всіх інших членів кремлівського політбюра, а за дротами — достоту згнивали тисячі молодих людей — червоноармійців, без догляду, без медикаментів, без ніякого лікування, коли не вважати за лікування обовязкового впорскування кожному хворому конячої дози звичайного скипидару, після чого хворий дві доби лазив рачки, переживаючи справді нелюдські муки. Пеніцилін для лікування „положено" давати тільки... „героям Советського Союзу" та генералам...

Тим часом, розклад у лавах червоної армії неухильно прогресував. Ніякі, найсуворіші, закони, устави й накази не могли спинити ані масового, що набувало вже загрозливих розмірів, дезертирства, ані морального розкладу — пиятства, бешкетництва, розпусти. Не поміг і такий нововигаданий спритною політичною пропагандою, трюк: по військових частинах, у загратованих „чорних воронах" возили окремих дезертирів на показ і пояснювали перед масами червоноармійців, що цього ось, мовляв, зрадника своєї батьківщини й зброї, дезертира з червоної армії, який утік був на терен американської окупаційної зони, доброхіть видали назад совєтському командуванню самі американці, — червоноармійці слухали і — або забували, або не вірили. І — дезертирували далі.

Дійшло до того, що вже на початку 1946 року не було в червоній армії частини, якій би можна було доручити переходній червоний прапор окупаційних військ за успіхи і зразковий стан. Часом у всьому іншому якась частина і мала належні відмінні показники, та зате не було частини, в якій не було б, бодай одного-кількох дезертирів. Військове командування примушене було в офіційному наказі констатувати цей прикрий факт такими словами:

— „К нашему стыду, в округе нет батальона, которому можно било бы дать переходное знамя..."

Змінила свій напрямок і військова пропаганда серед бійців. Їм уже перестали безперестанку товкти про „щасливе життя" в СССР, про колосальні досягнення соціялістичної системи господарювання про блаженство колгоспного побуту й праці, про вільного і щасливого заводського чи фабричного робітника в СССР, який не знає визиску й знущання капіталіста-фабриканта... Перестали говорити і про нещасного, гнобленого робітника і взагалі трудящого капіталістичних країн. Не говорили, бо було очевидно, що ніхто б цьому далі не повірив ані на волосинку.

(Дальше буде).

СКРІПІТЬ АМЕРИКАНСЬКО-УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС В ОБОРОНІ УКРАЇНИ! ВИШЛІТЬ НЕГАЙНО ВАШУ ДОБРОВІЛЬНУ ДОПЛАТУ ДО ПЕРЕДПЛАТИ „СВОБОДИ"!

ДЕ ПОРАТУНОК?

Понад сто років тому Микола Гоголь, кінчаючи першу частину „Мертвих душ", дав свій відомий образ Росії — несамовитої трійки коней, що мчить невідомо куди:

„Русь, куди ж несешся ти? Дай відповідь. Не дає відповіді. Дивним дзвоном заливається дзвоник; гримить і стає вітром розірване на шматки повітря; летить повз неї все, що тільки є на землі, і скоса поглядаючи, стороняться й дають їй дорогу інші народи і держави".

Ішли десятиріччя. Трійка мчала... Промчала вона просторами Австро-Угорської імперії, щоб придушити повстання народу, Кошута і Петефі. Сторонилися і давали їй дорогу інші народи і держави, аж поки не дійшло до севастопільських боїв. Тоді, в одному лише місці зробивши інвазію, не зважаючи на завзятий опір, західні аліянти примусили імперію виявити несподівану внутрішню слабість; і можновладець, що тридцять літ був жандармом Европи, вкоротив собі життя, опинившись на межі катастрофи.

Але не знав — чи не хотів знати — світ, з яким велетнем має він до діла. І трійка, женучи в нелюдському шалі покріпачений і битий шпіцрутенами свій власний народ, посилаючи на ешафоти, на заслання і в кріпості найталановитіших представників його, зав'язавши наглухо рота Україні, що вже прокидалася після столітнього (від 1764 року) мовчання, раз-у-раз шматуючи розтерзану Польщу, кидалася на підбій східніх, мусулманських народів, власною і чужою кров'ю вкриваючи Кавказ і Середню Азію. Зайнятий своєю взаємною боротьбою, меркантильний і холодний світ Заходу йшов із нею на всякі угоди, „скоса поглядаючи" і „даючи дорогу" шаленій трійці.

І коли прийшла велика революція народів, державні мужі, які сьогодні з жахом говорять про небезпеку від несамовитої трійки, не розуміючи, куди веде гра, воліли байдуже дивитися, як стікали кров'ю не підтримані Заходом українці, козаки, народи Кавказу, як у безкраїх просторах Середньої Азії йшло нещадне нищення тих, хто піднявся в ім'я найзаконіших прав. Сатанинська іронія долі полягала в тому, що західній світ, волаючи про небезпеку від червоного марива, не хотів підтриматися боротьби за права націй і людини, що ними, як священними, пишалися на Заході давно, ще від часів великої французької та північноамериканської революцій.

А трійка, по 1917 році ще більш скривавлена, обдерта й змучена, летіла далі в безвість віків, летіла, топчучи насамперед цвіт впряжених у тяжкий віз імперії народів. Так промчала вона й ще через одну критичну добу — добу другої світової війни. І ще раз була нагода прислухатися світові до голосів поневолених і гнаних трійкою, придивитися до того, що ховається за густим порохом, за курявою, збитою її копитами. Але й в другій світовій війні і вороги, і союзники погоничів не знайшли в собі досить сили і державної мудрости пильніше придивитися до трійки, що сьогодні домчала вже до половини Західньої Европи і загрожує летіти ще далі. І не знайшивши розуміння того, де порятунок від неї, — як не знахидили розуміння і в часи Наполеона, ні в часи кримської війни, ні в 1917-1922 роках — війну, що коштувала людству більше, ніж будь-яка з відомих в історії воєн, скінчено так, що природно в пресі західнього світу нині ставлять питання: за що власне вона велася?

Закінчили її, щоб через три роки (який перед лицем історії незначний час!) починати поквапливо допомагати вчорашнім ворогам, які багато завинили перед людством, бо насувається катастрофа, страшніша ніж та, ро бурувала в світі шість літ.

І найсумніше, що й сьогодні немає справжнього розуміння, і сьогодні ми, — хто був гнаний і топтаний шаленою трійкою, — не можемо почувати належного задоволення з того, що здійснюється ще одно пророкування Достоєвського. Він устами прокурора в „Братях Карамазових", повертаючись до образу цієї гоголівської трійки, сказав:

„І якщо стають осторонь покищо інші народи від трійки, що мчить головокрутно, то може не від пощани до неї, як хотілося поетові, а просто від жаху — це завважте. Від жаху, а, може, від огиди до неї, та й те ще добре, коли відстороняються, а то ще візьмуть та й перестануть відсторонятися і стануть твердою стіною перед летючим привидом і самі спинять божевільний гін нашої розгнузданости, для порятунку себе, освіти і цивілізації..."

Не можемо ми, як належить, бути задоволеними, бо хоч і починає світ перейматися огидою до злочинів перед людством трійки цієї і хоч збирається стати твердою стіною, щоб спинити в ім'я порятунку цивілізації гін несамовитий, — світ цей, і досі засліплений звичним видивом імперії, дуже повільно приходить до усвідомлення того, чим є трійка справді.

Він дуже повільно приходить до переконання, що гоголівська трійка не є монолітом, що порятунок світові і тим, кого жене ця страшна сила, є, так би мовити, розпрягти трійку. І то не сторонньою силою ,не ззовні, а дати отим, кого женуть, сказати своє вирішальне слово. Прислухатися уважно не до того, що говорять нові охочі далі гнати скривавлену, змучену трійку, а до тих, хто словом і ділом доводить своє небажання бути впряженим у чужий осоружний віз.

Завданням еміграці поневолених народів є піднести свій голос, розкрити тисячами уст перед світом правду про багатовікову історію тяжкої боротьби і поневолення. Розкрити лінивому і байдужому до нас світові сенс подій, що відбуваються на Сході Европи хоча б протягом останнього п'ятиріччя. Розкрити справжній, а не фальшований сенс боротьби поневолених народів під час останньої світової війни. Події в прибалтійських країнах, у Білорусії, на просторах України хай будуть промовляти до світової громадськости стільки, скільки вони промовили незнаному французькому юнакові, що на велосипеді доїхав до чеського кордону, щоб у святому запалі молодости стати на боці українських бійців за свободу.

Ми поинині добитися, щоб світ знав, чому приходять із країни, так ганебно і гротесково репрезентованої в Об'єднаних Націях паном Мануїльським, змучені, але повні енергії до боротьби українські юнаки і дівчата. Щоб він знав, чому вони не працюють або не вчаться дома, як це роблять мільйони їхніх ровесників скрізь, навіть в країнах переможених. Ми самі в цей вирішальний час, не надіючись ні на чию ласку, повинні подбати про те, щоб світ знав правду, а не вигадки, які поширюють кандидати на нових погоничів.

А такі є. І сіють вони неправду і серед наших братів, і серед чужинців. Хіба не чуємо вже, як вони, оповідаючи про антибольшевицьку боротьбу і страждання російських мас, — яким ми, самі гнані, щиро співчуваємо, — перекручують правду і в очах іноземців війну УПА представляють як війну російського народу?

Кому це потрібно? Може мільйоновим масам російського народу, що приніс такі криваві жертви хоча б за останнє сторіччя хижацької агресивної політики своїх володарів? Не віримо. Не може народ, працьовитий і обдарований, що живе на величезній території з колосальними природними багатствами, народ, якому треба насамперед заліковувати рани, завдані нелюдською політикою своїх володарів, хотіти й далі бути лише знаряддям підбою і гноблення.

Цього хотять немудрі, короткозорі, політичні проводирі з кіл еміграційної нтелігенції, які „нічого не забули і нічого не навчилися". В своїх газетах і в своїх листах до нас вони, — а разом із ними наші спантеличені земляки-„малороси" з старої і нової еміграції, — так багато говорять про демократичні права, про свободу і про те, що історія йде не назад, а вперед — до об'єднання, до співжиття вільних народів.

І дивним — щоб не сказати інакше — ходом думки вони свободу, вільні союзи народів і розвиток історії хочуть знову запрягти на послуги погоничів, які мають змінити теперішніх і далі гнати трійку-примару.

Вони або не розуміють, або удають, ніби не розуміють, що свобода мусить бути насамперед свободою народу вільно влаштувати своє життя — отже український і кожен інший поневолений сьогодні народ мусить суверенно розпоряджатися своєю долею, так само, як і бельгійський, як і голляндський, як і шведський, як і арґентинський. І тим, хто оперує поняттям свободи, найменше личить щодо України посилатися на півтора століття вимушеного „співжиття", які нібито навіки вбили її самостійність.

Вони не розуміють, або удають, ніби не розуміють, що співжиття і співпраця вільних народів є лише результатом невимушеної згоди цих народів до співпраці, і арґумент про чисельну більшість сусіда, який хоче „співжиття", може лише скомпромітувати авторів таких арґументів.

Ми цілком згодні з ким би то не було (в тім числі і з „малоросами", які нам пишуть листи), що історія назад не повертається. Так, свята правда! І як ніколи не можна буде знову надовго віддати в чужу імперію чеха чи словака, ірляндця чи бельгійця, так само ніяка сила не поверне вже Україну, після всього пережитого, назад, до становища малоросійських губерній російської чи якої іншої імперії. „Малоросам", що хочуть фактів, нагадаємо про те, куди іде історія; в кінці XVIII століття уряд російської імперії включив Україну до складу Росії; наступних десятиліть заборонено було ті назви губерній, що нагадували про колишню окремішність, а 1863 і 1876 рр. заборонили навіть українське друковане слово. Так само, як сьогодні наші найзавзятіші противники, уряд твердив, що нашої мови „не було, немає і бути не може". А 1918 р. ми стали самостійною державою, а кілька років пізніше, не мігши нас утримати силою зброї, окупанти змушені були дати можливість будувати свою культуру. І цього не можна стерти з історії. І Україна, хоч у формі УССР, існує як міжнародний чинник і, хоч із квіслінґом - представником, однак входить в Об'єднані Нації.

А найголовніше, що за ці десятиліття народ настільки перейнявся ідеєю боротьби за свою владу в своїй суверенній державі, що коли весь світ у 1944-45 рр. пішов на компроміс із силами тієї несамовитої трійки і за курявою та гуркотом не бачив її справжнього обличчя, організовані і політично керовані збройні сили Самостійної України продовжували свою боротьбу, не боячись, що трійка їх розтопче при загальній байдужості світу.

Так, правда, історії назад не повернеш! І саме тому ми, еміграція поневолених Москвою народів, повинні, виконуючи обов'язок перед своїми народами і перед людством, прикласти всі сили до того, щоб історія не пробувала повторятися. А така загроза є. Бо ще й досі існує думка, ніби можна врятувати світ, тільки зупинивши трійку і посадовивши нового погонича. Застерегти світ перед фатальною помилкою конечне для порятунку, конечне для того, щоб не було нової катастрофи.

Від нас світ має узнати рятівничу правду. Гоголівська трійка, що мчить залита кров'ю в куряві війни, може і має бути спинена. Але не тільки спинена, але й розпряжена. В цьому порятунок. („Українська Трибуна").

М. Григорович.

ПРЕЗИДЕНТ І ПЕРША ПАНІ.—Президент Гері Труман, про якого загально кажуть, що дійсно тяжко й довго працює, час від часу має і розривку. Тут бачимо його, як входить до кубанського посольства на прийняття, влаштоване в честь президента Куби, яким є Карльос Пріо Сокаррас.

ЧИ ВИ ВЖЕ ВПИСАЛИ СВОЇХ ДІТЕЙ ДО У. Н. СОЮЗУ? КОЛИ НІ, ВПИШІТЬ СЕЙЧАС!

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ПІСТБУРҐ, ПА.

Святкували, як пристало на Пітсбурщину.

Перед другою світовою війною ми звикли уряджувати різні національні свята самостійно. Тяжко було наших людей обєднати, щоб можна було спільними силами влаштовувати великі свята чи маніфестації. Здавалось, що нещастя, яке принесла зі собою друга світова війна нас чогось навчить. Правда, ми вже дещо зрозуміли, але ще далеко до цього, щоб ми відчули цілим серцем трагедію України та тих наших братів і сестер, що мучаться на скитальщині. Це відноситься теж і до нас в Пітсбурщині, але є вже помітний зворот до ліпшого. Тим зворотом вважаю величаве Листопадове Свято, що відбулось в дні 21 листопада. Серце раділо глядіти на ці маси, що заповнили, Меморієл-галю чим заманіфестували єдність, якої так нам треба, коли хочемо помогти здійсненню тих ідеалів ,що тісно звязані з Листопадовим Зривом українського народу. Співи, реферати, деклямації й соля витала публика оваційно. Склонила з глибокою повагою голову перед Українськими Героями, що полягли за волю України, а теж причинились до поважного матеріяльного приходу, з чого буде користь українським скитальцям та українській справі. Усім виконавцям, а зокрема п. Комічакові, д-рові Криштальському, о. Дякову та іншим належиться щира подяка за гарне виведення святочної програми, закінченої могутнім відспіванням національних гимнів: американського й українського.

М. Ґурняк.

За репрезентацію української культури

(Докінчення на стор. 3-тій).

заскочити мистецький світ проблематичної вартости новиною.

Ще одне значіння матимуть такі виставки: вони задокументують існування сильного, окресленого і дозрілого національного мистецтва. Це особливо важне сьогодні, коли, наприклад, найновіша советська енциклопедія промовчує найчільніші імена українського мистецтва і самопевнено переконує, що „сьогодні все українське мистецтво йде шляхами, вказаними тов. Сталіном". Як відомо, ще до 1932 р. допускано українських мистців на закордонні виставки, між іншим, на інтернаціональну що-дворічну Виставку у Венеції. Але наші мистці робили там задобре враження, тому й у найближчих роках вони на тих виставках зовсім зникли, а вже на советській виставці в Ню Йорку 1936 українські мистці були названі просто — російськими. Це багато причинилося до дезорієнтації чужого глядача і спричинило немалу шкоду престіжові української культури. Тепер, власне, буде нагода поставити речі на належних їм місцях. Збільшена активність у цьому напрямку — ніколи не ,пошкодить, і видані на неї кошти не стоять у ніякій пропорції до моральних вартостей, що їх такі імпрези можуть дати.

Експонати, що саме надійшли, справді гідні репрезентувати українське мистецтво, і це автор цих рядків, який у своєму житті влаштував уже понад два десятки краєвих і закордонних вистав, може підтвердити з чистим серцем: українські мистці не мають до нашого американського загалу навіть якихсь особливих претенсій, крім бажання, щоб він допоміг їм виступити перед американським широким світом. Решта вже буде зроблена сама собою.

НА ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ"

Жертви, надіслані на цю ціль, як теж добровільну доплату до передплати „Свободи", потверджуємо з подякою проголошенням в цій рубриці.

Ліста: ч. 35.

Відділ:	Жертва:	Відділ:	Жертва:
Іван Панківський	$ 2.00	168 Андрій Бажан	1.00
Василь Снігур	2.00	163 Микола Яремко	1.00
Іван Павлишин	2.00	182 Michael Fill	2.00
Nick Serednetski	2.00	192 Василь Брикайло	5.00
Микола Лінинський	1.00	204 Еміль Гришко	2.00
54 Петро Горбачук	2.00	204 Теодор Музичка	2.00
54 Іван Зубик	2.00	204 William Huck	2.00
67 Іван Ґела	2.00	277 Михайло Курдина	5.00
76 Анд. Рожак	2.00	283 Michael Hruby	2.00
76 Григорій Горішний	2.00	298 Michael Bruce	2.00
93 П. Бенковський	5.00	292 Теодор Титар	2.00
93 К. Бабій	3.00	296 Elias Lobur	2.00
93 Д. Бабій	2.00	305 Яків Симчюк	2.00
93 П. Тітик	2.00	318 Valenty Dwarnick	2.00
93 П. Сомик	2.00	357 С. Скрут	3.00
93 І. Клеменчук	2.00	358 Катерина Павлишин	1.00
93 Й. Кащишин	1.00	361 Петро Михайлюк	5.00
109 Петро Василик	2.00	361 Василь Борак	3.00
127 Михайло Муцківський	2.00	364 Лука Стахурський	2.00
137 Микола Підгайний	2.00	364 Стефан Крефт	1.00
168 Мартин Каліста	3.00	367 G. Andrusiw	1.00
168 Іван Ґилета	2.00	371 Стефан Дзюбатий	1.00
168 Тимко Василишин	2.00	390 Sorochak Wasyl	2.00
168 Стах Максимович	1.00	401 Йосиф Крещіглова	1.00
		406 Андрій Тарас	3.00

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, А ТИМСАМИМ СТАВАЙТЕ СПІВВЛАСНИКОМ ДЕСЯТЬ МІЛЬЙОНОВОГО МАЄТКУ ЦЕЇ ОРГАНІЗАЦІЇ

ПОВІДОМЛЕННЯ

Зближається кінець року, а тимсамим і цей час, коли то У. Н. Союз робить підсумки своєї цілорічної праці, та переводить замкнення всього діловодства. Тому, щоб уможливити головній канцелярії У. Н. Союзу поробити замкнення на час, прохаємо всі відділи У. Н. Союзу прислати цього місяця членські вкладки скорше ніж це звичайно буває. Зокрема, звертаємо увагу цих відділів, які звичайно спізнюються з присилкою вкладок, прислати принаймні тепер у місяці грудні всі належитости на час, так, щоб головна канцелярія могла дістати всі вкладки не пізніше як на 30-го грудня.

Головна канцелярія У: Н. Союзу.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ПАСЕЙК, Н. ДЖ.

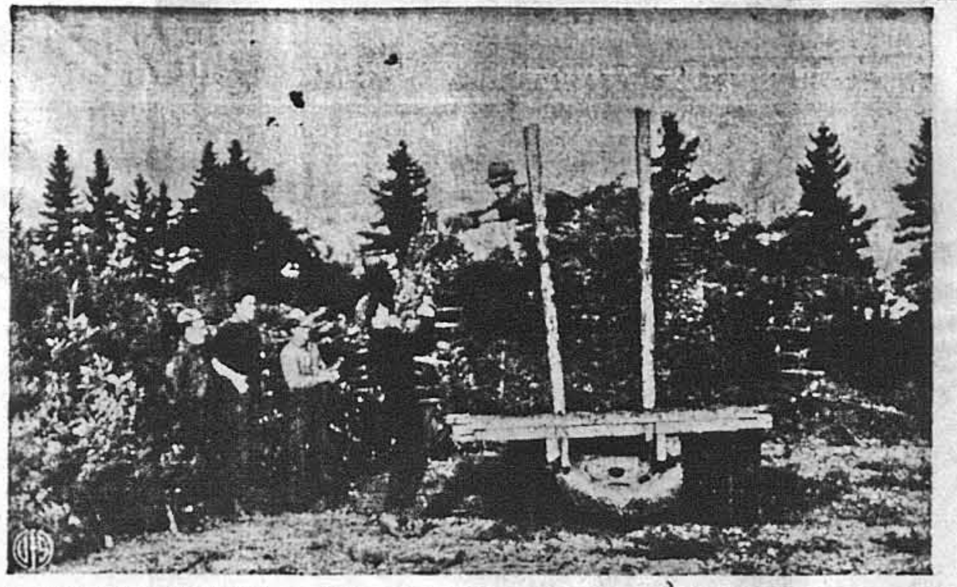
Листопадове Свято.

Заходом укр. греко-кат. парохії св. о. Николая відсвятковано в неділю 28 листопада Листопадове Свято в Українській Галі при Президент вулиці. Вступне слово виголосив п. Володимир Юрків. Про святкування Листопадового Зриву цілим українським народом говорив парох о. Йосиф Шмондюк, змальовуючи радісні хвилини, звязані з 1. листопадом 1918 р. Святочний реферат виголосив д-р В. Калина, що розповів про боротьбу українського народу за волю. Усього цього вислухали присутні з великою увагою, набираючи охоти до більшої жертвенности на акцію оборони України.

Хор парохії під проводом п. В. Ядловського розпочав свято американським гимном і закінчив гимном „Ще не вмерла Украна". Відспівав „Живи Україно" та „Широкий Луг" М. Гайворонського та композиції Недільського, Ярославенка, Леонтовича, Давидовича і т. п. Деклямували: Самбірська, С. Сенчій, Н. Ядловська.

Зі збірки вислано $44 на політичну акцію УККомітету, а $43.31 до ООЧС на УПА. До Комітету свята входили: В. Юрків, П. Гулька і М. Припхан.

Жертвували: по $5: М. Ганьошин, М. Ратушний, С. Міхалов, А. Молодович, В. Юрків, о. Й. Шмондюк $3; по $2: Мр. Голубко, А. Гречин, Е. Фішер, Е. Ковальський, Н. Коган, Машпущук, А. Оноскі, Марія Комар, Ф. Гулька, М. Котис; по $1: С. Цімко, Е. Цімко, А. Сороківський, Сороківська, Ковальчук, В. Ядловський, М. Урбан, М. Пеленський, Паньків, М. Фортуна, А. Шкапяк, Г. Маїк, А. Бортничак, М. Нога, Т. Якимчук, О. Семинович, С. Мудрик, М. Попович, М. Кухар, І. Дубляниця, М. Комар, А. Кухар, Г. Ворощак, М. Пара, А. Дідик, Михалко, О. Ворощак, А. Ліщак, Т. Ковальчик, Ю. Гулька, М. Бара, М. Барна, В. Мечник, Е. Криловська, Більгура, А. Припхан, М. Міхалишин, Сірганич, Н. Пеленська, М. Федорович, Бойко, Кузьма, Г. Кідонь, І. Лаца, А. Шафран, В. Шафран, М. Ґаліповська, Ф. Яциняк, М. Клипка, О. Лещишин, Ю. Блеко, П. Ребенський, М. Припхан, С. Ретьква, М. Ретьква. Дрібними $11.31. Разом $114.31.

ЦЕ НЮКЕСЛ, КАНАДА, звідки надсилають мільйони різдвяних деревець теж і до Злучених Держав.

ШУКАЮТЬ СВОЇХ РІДНИХ

УВАГА: Зголошуючись на Розшуки до З.У.А.Д.Комітету прохається на початку листа **доконче** подати під яким числом в розшуках було надруковане прізвище особи, яка вас, чи яку ви шукаєте.

За листами чи адресами від скитальників прохаємо звертатись безпосередньо до ЗУАДКомітету, адресу якого подано при кінці.

Зголошуючись на розшуки не забувайте вложити вашу жертву на покриття поштових і бюрових видатків та за витрату часу на полагодження вашої справи.

* * *

ГРУПА — ЛИСТИ ДО:

16798 Кушнірук Стефан с. Петра, з с. Вел. Горб (п. Київ. Від: Присяжнюк зам. Махник Харитини.

16800 Кревнячки Смук Марії, з Яворова. Від Харамбура Ізидора.

16801 Клячкевич Анни з дому Фінда, з с. Новосілка (п. Підгайці). Від Зазуляк Ілії.

16803 Християнович Володимира з с. Нечипора, з с. Дубовска, та тітки Олени. Від Дуляницький Евстах.

16804. Таній Григорія з с. Томашівці. Від Таній Григорія.

16805 Жук Сидора, Жук Якима з с. Суличева (п. Дрогичинь). Від Жук Павла і Параски.

16,815 Рідних і знайомих з пов. Тарнів від Мацаренко Олександра.

16,816 Медвідь Степана і Івана с. Івана і Анни з с. Отепевичі (Ходорів) від Гулей Катерини.

16,817 Ющак Федора с. Василя з с. Вербіжа Нижнього (Коломия), Шургалюк Василя та односельчан від Ющак Михайла.

16818 Білійчук з с. Тарновиця Лісна (Надвірна) від Молотковський Івана.

16,819 Рудакевич Михайла, Григорія і Антона з с. Гаї Росстоцькі (Зборів) від Федчина Степана.

16,820 Кіт Філька і Романа з с. Дунаева (Перемишляни) від Рачковський Антона.

16,821 Сердюк Івана с. Тихона (Крамаренко) з с. Голубівки (Катеринослав) від „Чалий".

16,822 Лесько Анни зам. Рава з с. Хлопчичі (Рудки) від Оліярник Івана с. Миколи.

16,823 Хруняк Анни з дому Начасів, братів Начаси Филипа, Семена і Михайла від родини Кардашенко з с. Ванівка (пов. Краснянський, Лемківщина).

16,824 Волошинських Марії і Володимира від Бойко Петра с. Марії і Івана з с. Винники (Дрогобич).

16,825 Довганчук Миколи з Черновець, (Буковина) від Довганчук Юліяна.

16,826 а) Шмирко Дмитра, Івана і Анни з с. Могильниця (Теребовля) від Шмирко Івана.

16,826 б) Тітки Прокоп з дому Пап Марії від Пап Михайла.

16,827 Кураш Петра з с. Березка (Перемишль) від Дзодз Степана с. Анни з Курашів.

16,828 Кревних, знакомих і з околиць Меданич Грицька, Більче, Лежня, Подільці, Дубя, Ясенів, Кадлубиська і Поникова Велика (коло Бродів) від д-ра Мартинюк Івана.

16,829 Земляків з с. Подолянці (Житомир, Волинь), Кіндрук Захара с. Трохима, Мамула Мусія с. Петра від Хутовський Максима.

16830 Петрів Даньла і Григорія з с. Утішкова (Золочев) від Петрів Ярослава.

16,831 Краянів з с. Репедь (Сянік) від Онушканич Дмитра.

Голоситись на адресу:

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE

P. O. Box 1661, Philadelphia, 5, Pa.

ПОШИРЯЙТЕ „СВОБОДУ".

ТАРЗАН, ч. 1998. Нагла небезпека.

Коли дерево опинилося над молодим слоном, він вхопився його своїм хоботом.

На даний Тарзаном знак слоні піднесли пень дерева, а Тарзан найвищим напруженням сил підніс вершок...

...і подався з ним взад. Так вони витягнули молодого слона на безпечне місце.

Джена була прикована до місця, приглядаючися цій роботі. Вона зовсім не освідомила собі небезпеки, яка ждала на неї ззаду.